

Guía Docente				
Datos Identificativos				2021/22
Asignatura (*)	Sistema do Coñecemento: Filosofía, Ciencia e Tecnoloxía		Código	710G04041
Titulación				
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuadrimestre	Primeiro	Formación básica	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Humanidades			
Coordinación	González Fernández, Wenceslao J.	Correo electrónico	wenceslao.gonzalez@udc.es	
Profesorado	González Fernández, Wenceslao J.	Correo electrónico	wenceslao.gonzalez@udc.es	
Web				
Descrición xeral	<p>Estudio histórico de la configuración del saber como sistema. Relaciones entre Filosofía, Ciencia y Tecnología. Estructura actual del saber: tipos de Ciencia y las nuevas Tecnologías.</p> <p>En primer lugar, estudio de las concepciones metodológicas de la Ciencia a través de la Historia, para analizar los supuestos en los que se apoyan las caracterizaciones de la Ciencia y la Tecnología, aportar los contenidos más relevantes para las Humanidades y la Documentación y considerar los límites de esos conocimientos. Especial atención recibirán las cuestiones generales sobre los métodos de investigación en Ciencia y Tecnología.</p> <p>Y, en segundo término, la estructura actual del sistema del saber. Se busca ofrecer la articulación del conjunto de los saberes, teniendo presente la componente histórica. Esto comporta considerar los tipos de Ciencia y las nuevas Tecnología, viendo sus bases epistemológicas y metodológicas.</p>			

Plan de continxencia	<p>1) Modificación de los contenidos No habría cambios en los contenidos, salvo el tema 4, que tendría una formulación alternativa, como se ha hecho este año y se entregaría vía Moodle.</p> <p>2) Metodologías docentes ? Se mantienen las Metodologías docentes que estaban anunciadas en GADU. ? En el plan de contingencia se modifican las Metodologías docentes, para potenciar el uso de Moodle.</p> <p>3) Mecanismos de atención personalizada al alumnado Se indican los instrumentos y la temporalización ? Moodle: Abierto todos los días. ? Correo electrónico de la UDC: Abierto todos los días. ? Tutorías personalizadas vía telefónica: En horario a propuesta del alumno o alumna.</p> <p>4) Modificaciones en la evaluación Se indica, sucesivamente, la Metodología, el peso en la calificación y la descripción: ? Prueba final primera ronda. Alcanzar al menos un cinco sobre diez. Examen con más tiempo para la realización de la prueba. ? Prueba final, segunda ronda. Para quienes no hayan alcanzado al menos un cinco en el examen anterior. De nuevo, examen con más tiempo para la realización de la prueba. ? Esquemas. Se suma a la nota de la prueba, una vez superada. Claridad, sistematicidad y rigor en la elaboración de abstracts. Observaciones en la evaluación Se utilizará Moodle y, para los alumnos con problema de conectividad, habrá la alternativa del correo electrónico oficial.</p> <p>5) Modificaciones en la bibliografía o webgrafía Los textos previstos en soporte papel se entregarían en formato digital vía Moodle.</p>
-----------------------------	---

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título

I: ESTUDO HISTÓRICO DA CONFIGURACIÓN DO SABER COMO SISTEMA

TEMA 1: A posición clásica do sistema de coñecemento e o problema da complexidade

1.1) Articulación da posición clásica: primacía do coñecemento como estrutura

1.1.1) Sabedoría

1.1.2) Ciencia

1.1.3) Técnica

1.2) Papel da Lóxica na articulación do coñecemento como sistema

1.3) Racionalidade dos medios e racionalidade dos fins

1.4) O concepto de "sistema";

1.5) O sistema de coñecemento como estrutura e como dinámica

1.6) Teoría do coñecemento e epistemoloxía: relación coa complexidade

1.7) Complexidade estrutural: epistémica e ontolóxica

1.7.1) Modos de complexidade epistémica

1.7.2) Modos de complexidade ontolóxica

1.7) Enfoques para o avance do coñecemento como sistema

1.7.1) Coñecemento no aspecto dinámico: caracterizacións como cambio, desenvolvemento e progreso

1.7.2) O contido do coñecemento antes do futuro: desde o enfoque de profundización ata a creatividade científica e a innovación tecnolóxica

TEMA 2: O enfoque moderno do sistema de coñecemento

2.1) Relacións entre filosofía e ciencia no período moderno

2.1.1) Trazos característicos da ciencia desde a perspectiva do método

2.1.2) Contribucións de F. Bacon e G. Galilei

2.1.3) Contribuído por I. Newton

2.2) Momentos no proceso de aumento do coñecemento científico

2.2.1) Contexto de descubrimento e contexto de xustificación

2.2.2) Problemas, modelos e contrastes

2.3) Da Filosofía e a Ciencia á Tecnoloxía

2.3.1) O papel da ciencia no coñecemento tecnolóxico

2.3.2) Diferenza entre actividade científica e traballo tecnolóxico

TEMA 3: O enfoque contemporáneo do sistema de coñecemento

3.1) O enfoque contemporáneo do sistema de coñecemento de 1920 a 1960

3.1.1) Neopositivismo lóxico, empirismo lóxico e concepción herdada

3.1.2) Racionalismo crítico

3.2) Do "xiro histórico" ao momento actual: expansión dos elementos da ciencia

3.2.1) Concepcións no período 1960-1980

3.2.2) Enfoques desde 1980

3.3) Papel da filosofía no momento actual

3.3.1) Perspectiva contemporánea sobre a relación Ciencia-Filosofía

3.3.2) Relacións entre Filosofía e Tecnoloxía

II. CIENCIA E TECNOLOXÍA: CONFIGURACIÓN A PARTIR DO COÑECEMENTO

TEMA 4: A Ciencia como sistema de coñecemento

- 4.1) A noción actual de "Ciencia": elementos característicos
- 4.2) Distinción e relacións entre ciencia básica e ciencia aplicada
- 4.3) Ciencias Formais e Ciencias Empíricas: características constitutivas e diferenzas
- 4.4) Tipos de Ciencias Empíricas: Ciencias da Natureza, Ciencias Sociais e Ciencias Artificiais
- 4.5) Caracterización das "Ciencias do Deseño";
- 4.6) La Information Science: Características actuais e lugar no sistema científico

TEMA 5: A Tecnoloxía como sistema de coñecemento

- 5.1) Caracterización da tecnoloxía como coñecemento
- 5.2) Interacción Ciencia-Tecnoloxía: factores internos e externos
- 5.3) Límites da Ciencia
  - 5.3.1) Os límites como fronteiras ou barreiras
  - 5.3.2) Límites como límites ou teito
- 5.4) Límites da Tecnoloxía
  - 5.4.1) Os límites como fronteiras ou barreiras
  - 5.4.2) Límites como límites ou teito
- 5.5) Tecnoloxías da Información e a Comunicación e o seu impacto nas Ciencias da Documentación

TEMA 6: Presentacións institucionais do Sistema de Coñecemento

- 6.1) O Código da UNESCO: estudo filosófico-metodolóxico
- 6.2) O Código NABS: análise filosófico-metodolóxico
- 6.3) Clasificación decimal universal (CDU)
- 6.4) Clasificación LC (Library of Congress)
- 6.5) A concepción de S. Ranganathan
- 6.6) A estrutura do saber nos deseños curriculares actuais
- 6.7) A articulación do coñecemento en Política Científica e Tecnolóxica: Ciencia e Tecnoloxía nos programas de I + D + i

III. O SISTEMA DE COÑECEMENTO DESDE UNHA
PERSPECTIVA DINÁMICA:
PROGRESO CIENTÍFICO E INNOVACIÓN TECNOLÓXICA

TEMA 7: O desenvolvemento do coñecemento na perspectiva falsionista:
epistemoloxía evolutiva

7.1) Reconstrución da traxectoria filosófico-metodolóxica de K. Popper

7.1.1) Etapa de formación

7.1.2) Período das obras máis influentes

7.1.3) Fase de innovación epistemolóxica

7.1.4) Momento de maduración ontolóxica

7.2) Articulación da Filosofía e Metodoloxía da Ciencia por K. Popper

7.2.1) Planos de análise popperiana da Ciencia: a primacía da perspectiva interna

7.2.2) Áreas temáticas dentro da Filosofía e Metodoloxía da Ciencia Popperiana

7.2.3) Valoración desde o punto de vista do legado popperiano

TEMA 8: Falsacionismo en Ciencias Sociais: interpretacións en clave histórica

8.1) Metodoloxía historicista

8.1.1) Historismo e historicismo: marco conceptual e orixe

8.1.2) A dualidade "Ciencias da natureza" - "Ciencias do espírito" e a socioloxía de K. Mannheim

8.2) Análise popperiana de doutrinas historicistas

8.2.1) Historicismo dualista

8.2.2) Historicismo monista

8.3) Crítica de Popper ao historicismo

TEMA 9: O avance do coñecemento sobre a base de "paradigmas"

9.1) Carreira académica e intelectual de Th. S. Kuhn

9.2) As "revolucións científicas" nas diferentes etapas
filosófico-metodolóxicas

9.2.1) A dualidade "Ciencia normal" - "Ciencia revolucionaria"

9.2.2) Dos "paradigmas" a un novo marco conceptual

9.2.3) A énfase na linguaxe

9.3) A existencia e caracterización de "revolucións científicas"

9.3.1) Opcións ante problemas

9.3.2) Revolucións conceptuais

TEMA 10: Progreso do coñecemento e "programas de investigación"

10.1) O problema das dúas etapas da Filosofía de I. Lakatos

10.1.1) Tres interpretacións posibles

10.1.2) Interpretación da historicidade

10.2) Desenvolvementos filosófico-metodolóxicos de Imre Lakatos

10.2.1) De "método" a "meta-método"

10.2.2) Caracterización filosófico-metodolóxica da predición

10.2.3) A noción de "novos feitos" na concepción lakatosiana

TEMA 11: Ciencia Tecnoloxía e Sociedade

11.1) Interdependencia práctica na vida social entre Ciencia e Tecnoloxía

11.2) Valores económicos na configuración de Ciencia e Tecnoloxía

11.3) Criterios para a avaliación social da Tecnoloxía

11.4) A normativa legal vixente en materia de investigación científica e tecnolóxica

Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A2 A3 A5 A7 A9 A15 A20 B1	40	40	80
Esquemas	A2 A5 A9 A20 B2 B3 B4 B5 B7 B9 C1 C8	5	30	35
Traballos tutelados	B6 B8 B10 B11 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8	5	15	20
Atención personalizada		15	0	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	As clases maxistrais son unha parte indispensable da formación académica. A sesión maxistral servirá para presentar na aula aqueles contidos que axuden en maior medida a seguir o programa da materia. Os principios de claridade, sistematicidade e rigor serán a prioridade á hora de transmitir o coñecemento.
Esquemas	Os esquemas preséntanse en termos de abstracts de textos relevantes para o tema, que servirán para a análise crítica de textos en función da súa estrutura interna. O uso de esquemas para tratar textos permite claridade, profundidade e sistematicidade na elaboración de abstracts.
Traballos tutelados	Dentro da actividade universitaria está a ensinar a facer traballos. É precisamente nesta tarefa onde se pode esperar unha atención personalizada máis directa. Os traballos titorizados centraranse na capacidade de análise e síntese. Considerarase especialmente a precisión no aparello crítico na redacción das obras e a bibliografía empregada. Estes traballos supervisados puntuaranse na avaliación final, unha vez alcanzado o nivel de aprobación na proba obxectiva.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición

<p>Esquemas</p> <p>Sesión maxistral</p> <p>Traballos tutelados</p>	<p>A atención personalizada é un factor decisivo na formación do alumno. O sistema de tutoría británico é un bo exemplo de práctica educativa ben pensada. Tanto o contido das sesións maxistras como os esquemas (abstracts) e traballos tutorizados son elementos para unha atención personalizada. Entre eles, cabe destacar os traballos supervisados para esa atención personalizada.</p> <p>Clases maxistras</p> <p>As clases maxistras son unha parte indispensable da formación académica.</p> <p>A sesión maxistral servirá para presentar na aula aqueles contidos que axuden en maior medida a seguir o programa da materia. Os principios de claridade, sistematicidade e rigor serán a prioridade á hora de transmitir o coñecemento.</p> <p>Esquemas:</p> <p>Os esquemas preséntanse en termos de abstracts de textos relevantes para o tema, que servirán para a análise crítica de textos en función da súa estrutura interna.</p> <p>O uso de esquemas para tratar textos permite claridade, profundidade e sistematicidade na elaboración de abstracts.</p> <p>Dentro da actividade universitaria está a ensinar a facer traballos. É precisamente nesta tarefa onde se pode esperar unha atención personalizada máis directa.</p> <p>Os traballos tutorizados centraranse na capacidade de análise e síntese. Considerarase especialmente a precisión no aparello crítico na redacción das obras e a bibliografía empregada. Estes traballos supervisados puntuaranse na avaliación final, unha vez alcanzado o nivel de aprobación na proba obxectiva.</p>
--	--

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Esquemas	A2 A5 A9 A20 B2 B3 B4 B5 B7 B9 C1 C8	El uso de esquemas para tratar textos permite buscar la claridad, la profundidad y la sistematicidad en la elaboración de abstracts. Se utilizarán esos criterios para evaluar los resultados de esos abstracts.	20
Sesión maxistral	A2 A3 A5 A7 A9 A15 A20 B1	Las clases magistrales, junto con los textos que se facilitarán a lo largo del curso, han de servir para desarrollar el programa de la asignatura. Los resultados del aprendizaje se evaluarán en pruebas objetivas, donde habrá dos rondas, para que haya dos oportunidades para superar los contenidos correspondientes a la materia.	70
Traballos tutelados	B6 B8 B10 B11 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8	Dentro de la actividad universitaria está el enseñar a realizar trabajos. Es precisamente en esta tarea donde cabe esperar una atención personalizada más directa. Los trabajos tutelados se centrarán en la capacidad de análisis y de síntesis. Se considerará especialmente la precisión en el aparato crítico en la redacción de los trabajos y la bibliografía utilizada.	10

Observacións avaliación

La evaluación de la asignatura se llevará a cabo mediante pruebas objetivas. Habrá un primer examen global con diversas opciones. Quienes no superen esta primera prueba objetiva tendrán una segunda posibilidad.

?Aquellos/as alumnos/as que
tengan alguna clase de excepcionalidad para asistir a clase legalmente
concedida, que hablen con el/la profesor/a a comienzos del curso para
establecer las tutorías y los sistemas de evaluación correspondientes.?

Fontes de información

Bibliografía básica

Bibliografía seleccionada de 'El Sistema del Conocimiento: Filosofía, Ciencia y Tecnología'. El programa desarrollado es el que contiene toda la bibliografía recomendada para esta asignatura. Aquí se ha hecho una selección para atender a los títulos más representativos para los estudiantes. La lista completa de referencias bibliográficas se entregará a los estudiantes a comienzo del curso.

Bibliografía seleccionada de interés general

Echeverría, J., Introducción a la Metodología de la Ciencia, Cátedra, Madrid, 1999.

Gonzalez, W. J. (ed), Aspectos metodológicos de la investigación científica. Un enfoque multidisciplinar, Segunda edición, Ediciones Universidad Autónoma de Madrid y Publicaciones Universidad de Murcia, Madrid-Murcia, 1990.

Gonzalez, W. J., La predicción científica: Concepciones filosófico-metodológicas desde H. Reichenbach a N. Rescher, Montesinos, Barcelona, 2010.

Ordóñez, J., Navarro, V. and Sánchez Ron, J. M., Historia de la Ciencia, Espasa-Calpe/Austral, Madrid, 2003 (reimpresión en 2007).

De interés más específico

Gonzalez, W. J., "Progreso científico e innovación tecnológica: La 'Tecnociencia' y el problema de las relaciones entre Filosofía de la Ciencia y Filosofía de la Tecnología", Arbor, v. 157, n. 620, (1997), pp. 261-283.

Gonzalez, W. J., "Valores económicos en la configuración de la Tecnología", Argumentos de Razón Técnica, v. 2, (1999), pp. 69-96.

Gonzalez, W. J. (ed), La Filosofía de Imre Lakatos: Evaluación de sus propuestas, UNED, Madrid, 2001.

Gonzalez, W. J. (ed), Karl Popper: Revisión de su legado, Unión Editorial, Madrid, 2004.

Gonzalez, W. J. (ed), Análisis de Thomas Kuhn: Las revoluciones científicas, Trotta, Madrid, 2004.

Gonzalez, W. J. (ed), Science, Technology and Society: A Philosophical Perspective, Netbiblo, A Coruña, 2005.

Gonzalez, W. J. y Alcolea, J. (eds), Contemporary Perspectives in Philosophy and Methodology of Science, Netbiblo, A Coruña, 2006.

Gonzalez, W. J., Philosophico-Methodological Analysis of Prediction and its Role in Economics, Springer, Dordrecht, 2015.

Gonzalez, W. J. (ed), New Perspectives on Technology, Values, and Ethics: Theoretical and Practical, Boston Studies in the Philosophy and History of Science, Springer, Dordrecht, 2015.

Gonzalez, W. J. (ed), The Limits of Science: An Analysis from 'Barriers' to 'Confines', Poznan Studies in the Philosophy of the Sciences and the Humanities, Brill-Rodopi, Leiden, 2016.

González, W. J. (ed), Artificial Intelligence and Contemporary Society: The Role of Information, número monográfico de Minds and Machines, v. 27, n. 3, (2017). Volumen disponible en <https://link.springer.com/journal/11023/27/3/page/1> (acceso, 27. 10. 2017)

Gonzalez, W. J. (ed.), Philosophy of Psychology: Causality and Psychological Subject. New Reflections on James Woodward's Contribution, Walter de Gruyter, Boston/Berlín, 2018.

Gonzalez, W. J. y Arrojo, M. J., 'Complexity in the Sciences of the Internet and its Relation to Communication Sciences', Empedocles: European Journal for the Philosophy of Communication, v. 10, n. 1, (2019), pp. 15-33. DOI: https://doi.org/10.1386/ejpc.10.1.15_1 Disponible en <https://www.ingentaconnect.com/contentone/intellect/ejpc/2019/00000010/00000001/art00003> (acceso 6.7.2019).

Gonzalez, W. J., 'La dimensión social de Internet: Análisis filosófico-metodológico desde la complejidad', Artefactos: Revista de Estudios de la Ciencia y la Tecnología, v. 9, n. 1, (2020), 2ª época, pp. 101-129. DOI: <http://dx.doi.org/10.14201/art2020101129>. Disponible en: <https://revistas.usal.es/index.php/artefactos/article/view/art2020101129> Acceso el 27.4.2020.

Gonzalez, W. J. (ed.), New Approaches to Scientific Realism, De Gruyter, Boston/Berlín, 2020.

Martínez Freire, P.(ed), Filosofía Actual de la Ciencia, Publicaciones Universidad de Málaga, Málaga, 1998.

Niiniluoto, I., "The Aim and Structure of Applied Research", Erkenntnis, v. 38, (1993), pp. 1-21.

Niiniluoto, I., "Nature, Man, and Technology - Remarks on Sustainable Development", en Heininen, L.(ed.), The Changing Circumpolar North: Opportunities for Academic Development, Arctic Centre Publications 6, Rovaniemi, 1994, pp. 73-87.

Niiniluoto, I., 'Ciencia frente Tecnología: ¿Diferencia o identidad?', Arbor, v. 157, n. 620, (1997), pp. 285-299.

Niiniluoto, I., 'Límites de la Tecnología?', Arbor, v. 157, n. 620, (1997), pp. 391-410.

Rescher, N., The Limits of Science, University of California Press, Berkeley, 1984. Vers. cast.: Límites de la Ciencia, Tecnos, Madrid, 1994. Versión revisada: The Limits of Science, University of Pittsburgh Press, Pittsburgh, 1999.

Bibliografía complementaria	<p>A lista completa de referencias bibliográficas será entregada aos estudantes ao comezo do curso. Non cabe no espazo dispoñible aquí.</p> <p>@font-face {font-family:"Cambria Math"; panose-1:2 4 5 3 5 4 6 3 2 4; mso-font-charset:0; mso-generic-font-family:roman; mso-font-pitch:variable; mso-font-signature:-536870145 1107305727 0 0 415 0;}@font-face {font-family:Calibri; panose-1:2 15 5 2 2 2 4 3 2 4; mso-font-charset:0; mso-generic-font-family:swiss; mso-font-pitch:variable; mso-font-signature:-536859905 -1073732485 9 0 511 0;}p.MsoNormal, li.MsoNormal, div.MsoNormal {mso-style-unhide:no; mso-style-qformat:yes; mso-style-parent:""; margin:0cm; mso-pagination:widow-orphan; font-size:12.0pt; font-family:"Calibri",sans-serif; mso-ascii-font-family:Calibri; mso-ascii-theme-font:minor-latin; mso-fareast-font-family:Calibri; mso-fareast-theme-font:minor-latin; mso-hansi-font-family:Calibri; mso-hansi-theme-font:minor-latin; mso-bidi-font-family:"Times New Roman"; mso-bidi-theme-font:minor-bidi; mso-ansi-language:EN-US; mso-fareast-language:EN-US;}MsoChpDefault {mso-style-type:export-only; mso-default-props:yes; font-family:"Calibri",sans-serif; mso-ascii-font-family:Calibri; mso-ascii-theme-font:minor-latin; mso-fareast-font-family:Calibri; mso-fareast-theme-font:minor-latin; mso-hansi-font-family:Calibri; mso-hansi-theme-font:minor-latin; mso-bidi-font-family:"Times New Roman"; mso-bidi-theme-font:minor-bidi; mso-ansi-language:EN-US; mso-fareast-language:EN-US;}div.WordSection1 {page:WordSection1;}</p>
------------------------------------	---

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

Son particularmente útiles os tutoriais para unha atención personalizada. Plan de contingencia "O sistema de coñecemento: Filosofía, Ciencia e Tecnoloxía", 2021-2022

1) Modificación dos contidos Non habería cambios nos contidos, agás no tema 4, que tería unha formulación alternativa, como se fixo no curso 2019-2020 e se entregaría a través de Moodle.

2) Metodoloxías docentes- Mantéñense as metodoloxías de ensino expostas en GADU e promóvese o uso de Moodle xunto co uso de Microsoft Teams.

3) Mecanismos de atención personalizada aos estudantes Indícanse os instrumentos e o tempo- Moodle: aberto todos os días.- Correo electrónico da UDC: aberto todos os días.- Titorías personalizadas por teléfono ou a través de Microsoft Teams: en horario a petición do alumno.

4) Modificacións na avaliación A metodoloxía, o peso na cualificación e a descrición indícanse sucesivamente:- Proba final primeira rolda. Acada ?? polo menos un cinco de cada dez. Exame con máis tempo para realizar a proba.- Proba final, segunda volta. Para aqueles que non acadaron polo menos un cinco no exame anterior. De novo, exame con máis tempo para completar a proba.- Esquemas. Engádese á nota da proba obxectiva, unha vez superada. Claridade, sistematicidade e rigor na preparación de abstracts.- Traballo tutelado. Engádese á marca da proba obxectiva.

Observacións na avaliación Usarase Moodle ou farase a través de Microsoft Teams. Para estudantes con problemas de conectividade, haberá a alternativa do correo electrónico oficial.

5) Modificacións na bibliografía ou na webgrafía Os textos proporcionados en papel entregaríanse en formato dixital a través de Moodle.

@font-face

{font-family:"Cambria Math";

panose-1:2 4 5 3 5 4 6 3 2 4;

mso-font-charset:0;

mso-generic-font-family:roman;

mso-font-pitch:variable;

mso-font-signature:-536870145 1107305727 0 0 415 0;};p.MsoNormal, li.MsoNormal, div.MsoNormal

{mso-style-unhide:no;

mso-style-qformat:yes;

mso-style-parent:"";

margin:0in;

mso-pagination:widow-orphan;

font-size:12.0pt;

font-family:"Times New Roman",serif;

mso-fareast-font-family:"Times New Roman";

mso-ansi-language:ES;

mso-fareast-language:ES-TRAD;}.MsoChpDefault

{mso-style-type:export-only;

mso-default-props:yes;

font-family:"Calibri",sans-serif;

mso-ascii-font-family:Calibri;

mso-ascii-theme-font:minor-latin;

mso-fareast-font-family:Calibri;

mso-fareast-theme-font:minor-latin;

mso-hansi-font-family:Calibri;

mso-hansi-theme-font:minor-latin;

mso-bidi-font-family:"Times New Roman";

mso-bidi-theme-font:minor-bidi;
mso-ansi-language:ES;}div.WordSection1
{page:WordSection1;}

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías